

Afl levering 114

Dag en nacht

In 1912 werd de Florence Nightingale-medaille van het Internationale Rode Kruis ingesteld. Deze onderscheiding was bedoeld voor Rode Kruis-verpleegsters die zich in tijden van oorlog en vrede op buitengewone wijze hebben onderscheiden in de zorg voor zieken en gewonden. De medaille is zeer exclusief, wordt zelden uitgereikt en is te beschouwen als de Nobelprijs voor slachtofferhulp.

Regina Esser was in 1947 pas de derde vrouw in Nederland die deze hoge onderscheiding kreeg uitgereikt voor haar heldendaden. Esser's wieg stond in het Gelderse Maasdorpje Alem waar zij in 1901 het levenslicht zag. Van 1943 tot 1946 woonde Regina Esser in Nederweert, aanvankelijk op het adres Brugstraat 23 (nu ijssalon 'Florence') en vervolgens Kerkstraat 78 bij de familie Moonen. Ze was docente kraamverzorging en leidde diverse Nederweertse meisjes op in de zorg voor moeder en kind. Mensen die haar gekend hebben, noemden haar volhardend, ietwat koppig en streng voor haar pupillen in de verpleegkunde. Ze liet zich de kaas niet van het brood eten, herinnerde leerlinge Tonny Koppen-Nillessen zich nog tijdens een interview. Met die doortastende houding heeft Esser zich in de nadagen van de Tweede Wereldoorlog in Nederweert enorm verdienstelijk gemaakt. In de herfst van 1944 werd Nederweert gesplitst door de stagnerende frontlinie. De westkant van de Zuid-Willemsvaart was eind september al bevrijd door de geallieerden. Ospel, Eind en Leveroy werden nog tot medio november bezet door het Duitse leger. Daar tussenin lag een niemandsland waar de bewoners twee maanden in de schuilkelders verbleven terwijl de huizen boven hun hoofden werden kapotgeschoten en platgebrand. Zowel aan militaire zijde als onder de burgers vielen er veel slachtoffers.

Tijdens de vuurgevechten en beschietingen negeerde de moedige Regina Esser alle waarschuwingen en verboden die zij kreeg. Vanuit de Kerkstraat trok zij door de vuurlinies en de talrijke mijnenvelden in Ospel en Eind. Dag en nacht verleende zij daar hulp aan zwaargewonde inwoners en militairen. Ook verzorgde zij vrouwen die tijdens de oorlogshandelingen moesten bevallen en die van doktershulp verstoken waren. Het

Prinses Juliana reikt de medailles uit. Regina Esser (uiterst rechts) bewondert haar zojuist ontvangen medaille. Foto: collectie SGN.

was dan ook niet voor niets dat Regina Esser op 18 juli 1947 in de Pulchri Studio in Den Haag de Florence Nightingale-medaille kreeg opgespeld. Dat gebeurde door (toen nog) prinses Juliana. De burgemeester van Nederweert was ook uitgenodigd maar had laten weten wegens andere verplichtingen niet aanwezig te kunnen zijn. Esser was toen trouwens al niet meer in functie; in 1946 had zij op doktersadvies haar werkzaamheden neer moeten leggen. Dat was een gevolg van de ontberingen in de Ospelse frontlinie, die haar uiteindelijk mentaal teveel waren geworden. Er waren nog weinig sociale vangnetten in die tijd en haar familie heeft de oorlogsheldin decennialang moeten verzorgen en verplegen. Haar laatste jaren sleet zij in een bejaardenhuis in Eindhoven, waar zij in 1987 overleed. Volledig onterecht raakte zij later in het vergeetboek. Een blijvende herinnering, bijvoorbeeld een nieuwe straatnaam in Nederweert of Ospel, zou een welverdiend eerbetoon zijn aan deze Nederweertse Florence Nightingale.

Alfons Bruekers